

# A jászberényi időközi választás gyorselemzése: 7 pontban a tanulságok.

## 1. A jászberényi időközi választás a magyar politika igen fontos eseménye volt

A politikai versengés aktuális mintázatáról jóval többet mond el, mint sok nagyobb sajtónyilvánosságot kapó történés.

## 2. Számít a jelölt személye

A jászberényiek nem olyan szemellenzősek, mint az ország egésze - a választás műfaját és a jelölt személyét figyelembe véve nagyon különböző eredményeket láthatunk. Ez azt is jelenti, hogy Jászberényben sokkal inkább megérné (megérte volna) elkölteni a kampányerőforrásokat, mint például az ellenzéki fellegvárakban. A Vox Populi jól összefoglalja, hogy Fidesz-győzelemtől „ellenzéki” kétharmadig ebben a városban már minden előfordult az utóbbi négy évben. Jászberényben sokkal inkább számít, hogy ki a jelölt, mint Budapesten: Pócs János csak 3 százalékpontot vert ellenzéki riválisára a városban, miközben a Fidesz-lista 10 százalékpontos fölényben volt. Budai Lóránt tegnapi győzelme nem egy pár hónapos kampánymunka eredménye: a politikus 2010 óta önkormányzati képviselő a városban, és már 2014-ben is indult polgármesternek.

## 3. Pártok háttérbe szorítása

Az ellenzéki szót azért is tettük idézőjelbe, mert a győzelem elsősorban a hivatalban lévő polgármesternek és - jórészt ellenzéki politikusokból és aktivistákból álló - csapatának köszönhető, őket a jászberényi szavazók hitelesebbnek gondolták, mint az ellenzéki pártokat: sok fideszes, mi hazánkos és párt nélküli szavazó szimpátiáját is elnyerték. A kampány helyi ügyekről szólt, országosan ismert arcok abban nem vettek részt - ellentétben korábbi rossz ellenzéki tapasztalatokkal -, és a szavazólapon is civil szervezet neve volt feltüntetve. Az ellenzéki pártok ugyanakkor erőforrásaikkal támogatták a kampányt, tehát kialakult egy jóval hatékonyabb munkamegosztás az ellenzék és a helyiek között. Alighanem ez követendő példa lesz az önkormányzati választási kampányban is. A helyi erős emberek, sikeres polgármesterek jelentősége jóval nagyobb is lehet, mint a pártok közötti helyi

erőviszonyoké. Örsi Gergely csapatának időközben aratott fölényes győzelme azt mutatja, hogy ez az állítás nemcsak vidékre igaz. Nem akarunk ötletet adni, de nem lenne meglepő, ha a Fidesz megnehezítené a civilek és pártok közötti együttműködésnek ezt a formáját, amely már 2019-ben is sok helyen számára veszélyesnek bizonyult. Az európai parlamenti választás és az önkormányzati választás összekapcsolásának is ez az egyik magyarázata. (Lásd még 7-es pont.)

## 4. A Fidesz kudarca

A Fidesz is háttérbe szorította a pártszíneket- és szlogeneket a kampányban, mégis jelentős vereséget szenvedett. 7 képviselőjük az ellenzéki oldalt cserbenhagyó DK-s (azóta kilépett) politikussal együtt oszlatta fel a képviselőtestületet - tehát azt gondolták, hogy a számukat, arányukat javítani tudják, és a polgármesteri helyet is megszerezhetik. Nem is tévedhettek volna nagyobbat: mostantól csak 4 képviselőjük lesz, Budai Lóránt legyőzésétől pedig távolabb kerültek, mint valaha. Ez a rosszul sikerült kalkuláció nemcsak a Fidesz tévedhetetlenségét cáfolja, hanem szervezeti erejének verhetetlenségét is - mindezt egy vidéki kisvárosi esetben.

## 5. A DK kudarca

A Fidesz mellett az ellenzéki oldalt dominálni kívánó DK a választás másik vesztese. Helyi jelenlétüket elvesztették a képviselőtestületben, és az is kiderült, hogy sok helyen abszolút nélkülözhetőek ők is (mint a többi ellenzéki párt közül bármelyik másik is) az önkormányzati választáson. Sőt, a DK a jelentős elutasíttottsága miatt még bizonyos szempontból jobban is, mint a többiek - hiába előzik a többi ellenzéki pártot a kutatásokban néhány százalékponttal. Hitelességükön is csorba esett azzal, hogy az ő politikuskuk működött együtt a Fidesszel. Nem véletlen, hogy az összefogás pártjai közül csak a DK az, amelyik sehogyan sem reagált a tegnapi választásra a Facebookon: Dobrev a DK Szubjektívről posztolt, Gyurcsány Ferenc pedig újabb szabadverssel jelentkezett.

## 6. A Mi Hazánk kudarca

A Mi Hazánk helyzetét nehezítette, hogy a polgármester is jobboldali - sőt, korábbi pályafutása alapján radikális jobboldali - politikus, ám ezzel együtt is meglepő, hogy erre a választásra külön készülő, helyi önkormányzati képviselővel eddig rendelkező, immár parlamenti párt csak olyan polgármesterjelöltet tudott kiállítani, akinek nincs érdemi helyi kötődése. Volt olyan körzet, ahol 16%-ról 4%-ra csökkent a Mi Hazánk szavazataránya 2019 és 2023 között.

## 7. Helyben még kevésbé zárt a rendszer

Budai Lóránt elsőprő győzelme csak az önkormányzati választásra adhat receptet az ellenzéknek, a parlamentire semmiképp. Nemcsak arról van szó, hogy az ország nagyobbik részében nem ellenzéki a polgármester, és hogy csak nagyon kevés, Budaihoz hasonló, évtizedes politikai munkával bíró, valóban beágyazott politikusuk van. Nemcsak a helyi teljesítményhez hasonló országos ellenzéki teljesítmény hiányzik. Hanem legalább ennyire hiányzik a tér is: Orbán rendszere az alternatíva kiépítésének az esélyét is minimálisra csökkentette az országos politikában (választási rendszerrel, kampányköltésekkel, médiatulajdonlással, állami intézmények pártcélú működtetésével stb.). Helyi politikában még nagyobb a rés a pajzson, de ezt a rést is fokozatosan csökkenti a rendszer.

### Források:

A rendszerről:

<https://cutt.ly/u29OAck>

<https://cutt.ly/X29AjWy>

<https://cutt.ly/l29AmLi>

<https://cutt.ly/229ARPi>

<https://cutt.ly/y29AOjT>

<https://cutt.ly/R29ADH1>

A DK elutasíthatóságáról:

<https://cutt.ly/429AZ8M>

<https://cutt.ly/d29AMiW>

A jászberényi választásról készült további elemzések:

<https://cutt.ly/A29A98X>

<https://cutt.ly/K29SwPU>

<https://cutt.ly/U29StsA>

**Készítette:** 21 Kutatóközpont  
**Készült:** 2023.01.16. Budapest